

ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ Β' ΤΑΞΗΣ
ΠΕΜΠΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2003
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Κείμενο από το πρωτότυπο (στίχοι 672 -691)

- (ΚΡ.) Ἄναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὕτη πόλεις ὄλλυσιν, ἢδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἢδε συμμάχου δορὸς
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
Οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
κούτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἠσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἶπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,
κούκ ἂν γυναικῶν ἠσσονες καλοῖμεθ' ἄν. 680
- ΧΟ. Ἥμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.
- ΑΙ. Πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
πάντων ὅσ' ἐστὶ χρημάτων ὑπέρτατον·
Ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, 685
οὔτ' ἂν δυναίμην μῆτ' ἐπισταίμην λέγειν·
γένοιτο μεντᾶν χᾶτέρῳ καλῶς ἔχον.
Σοῦ δ' οὔν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν ὅσα
λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·
τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψη κλύων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Α. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τους στίχους 672-680 (Ἄναρχίας δὲ μείζον ... καλοῖμεθ' ἄν).

Μονάδες 30

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

1. Με βάση τα δεδομένα του πρωτότυπου κειμένου, πώς τοποθετούνται ο Χορός, ο Αίμονας και ο "δημότης" απέναντι στο υπέρτατο για τον Κρέοντα αίτημα της πειθαρχίας;

Μονάδες 10

2. Με αφορμή τους στίχους 678-680 να εξηγήσετε γιατί ο Κρέων θεωρεί τόσο βαρύ γι'αυτόν να ηττηθεί από μια γυναίκα;

Μονάδες 10

3. Να συγκρίνετε τη στάση που παίρνει ο Χορός απέναντι στον Κρέοντα:

α. στους στίχους 681-682 από το πρωτότυπο και

β. στους στίχους 207-216 από το μεταφρασμένο που ακολουθεί.

Κείμενο από μετάφραση (στίχοι 207-216)

(ΚΡ.) Αυτή 'ναι η θέλησή μου· ποτέ δε θα τιμήσω **207**
εγώ περσότερο τους άδικους από τους δίκαιους.

Νεκρό και ζωντανό το ίδιο θα τιμήσω
αυτόν που με της πόλης τα νερά πηγαίνει.

ΧΟ. Ό,τι σ' αρέσει, Κρέοντα, να κάνεις,
γι' αυτόν που δυστροπεί, γι' αυτόν που πειθαρχεί στην πόλη.
Είναι δικαίωμά σου να κάνεις χρήση νόμου, όπου θες,
για πεθαμένους· ακόμη και για μας τους ζωντανούς.

ΚΡ. Εγγυητές τώρα να γίνετε των λόγων μου.

ΧΟ. Βάλε να φορτωθεί το βάρος νεότερος κανείς. **216**

Μονάδες 10

4. Ποιο το περιεχόμενο των παρακάτω όρων που αναφέρονται στο αρχαίο ελληνικό δράμα:

επεισόδια, στάσιμo, μύθος, ήθος, διάνοια.

Μονάδες 10

5. Να γράψετε δύο ομόρριζα (απλά ή σύνθετα, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας) για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἀναρχίας, ἀναστάτους, τροπάς, κεκλέμμεθα, φύουσιν.

Μονάδες 10

6. Να γράψετε τον τύπο που σας ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ἀνδρός: γενική πληθυντικού

πάντων: δοτική ενικού

ἐκπεσεῖν: απαρέμφατο ενεστώτα στην ίδια φωνή

καλοῖμεθα: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή

λέγεις: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

Μονάδες 10

7. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τις παρακάτω λέξεις:

ἀναστάτους, χρόνῳ, λέγειν (στ. 682), ἀνθρώποις, ὀρθῶς.

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης : Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : Μετά την 10.30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ